

5.24 Učební osnovy: **Novodobý svět**

Zpracování osnov předmětu Novodobý svět koordinoval Mgr. Vladimír Böhm.

Časová dotace:

Vyšší gymnázium	5.N, 3.V	2 hodiny
	6.N, 4.V	2 hodiny

Na povinné hodiny geografie navazuje volitelný seminář Novodobý svět od třetího ročníku vyššího gymnázia, které umožní profilování nadaných studentů a zájemců o geografii.

Charakteristika předmětu

Vzdělávací cíle semináře Novodobý svět vycházejí ze vzdělávací oblasti Zeměpis, stanovené RVP GV pro vyšší gymnázium. Předmět plně pokrývá v této vzdělávací oblasti obor Zeměpis, resp. Geografie.

Při výuce v semináři Novodobý svět se klade důraz na rozvíjení dějů a procesů osvojených především v socioekonomické sféře a v politické geografii. Studenti použijí poznatky i z jiných předmětů a svět kolem sebe se naučí vnímat komplexně a systémově. Prohloubí se schopnosti přesné a logické formulace a argumentace a prezentace. Součástí výuky je i řešení otázek světově i regionálně aktuálních. Více než v jiných předmětech se učí aplikovat znalosti v běžném životě. Výuka probíhá v odborné učebně geografie, která je moderně vybavená. Je možné využít multimediální učebnu. Kromě klíčových kompetencí vymezených RVP sleduje i nabývání kompetencí specificky geografických, které nelze pod souhrnné klíčové kompetence zahrnout.

- Mentální uchopování komplexity socioekonomických jevů na planetě Zemi v lokálních souvislostech.
- Induktivní a deduktivní přístup k nim a kompetentní zasahování do jejich vzájemných vazeb
- Zaujímání eticky správných postojů k jejich problematickým kolizím s použitím především společenskovedné, ale i přírodovědné argumentace a také s použitím jejich vzájemné provázanosti

Na vyšším gymnáziu jsou zastoupeny následující tematické celky: Geopolitika, Sociální geografie, Konfliktní regiony, Regionalizace socioekonomické sféry, Regionální geografie-prostorová identifikace oblasti, Ekonomické aspekty lidské činnosti, Geopolitické problémy, Kulturní rozdíly a jejich význam, Geopolitická seskupení, Aktuální politická mapa světa.

Výchovné a vzdělávací strategie

Osvojit si rozšiřující poznatky o Zemi, o socioekonomických procesech na ní probíhajících a problémech, které vyplývají z lidské činnosti. Prohloubit dovednosti argumentace a debaty při obhajování vlastních myšlenek. Naučit se získávat „více zdrojové“ informace. Získat zkušenosti z projektových i seminárních prací a také z prezentací s důrazem na odpovědnost a přesnost.

Při naplňování vyuč. obsahu jsou realizována tato průřezová témata:

- : výchova k sociálním dovednostem
- : v. k myšlení v evrop. a globál. souvislostech
- : multikulturní v.
- : enviromentální v.
- : mediální v.

5.24 Učební osnovy: **Novodobý svět**

Novodobý svět se vyučuje ve skupinách vytvořených z paralelních předmaturitních a maturitních tříd. Hodiny jsou realizovány v OU zeměpisu a v multimediální učebně.

Pro žáky organizuje škola poznávací zájezdy po ČR i do zahraničí. Součástí výuky jsou zeměpisné vycházky, kde je prováděn nácvik aktivních dovedností, dále exkurze na VŠ, úřadech

a vědeckovýzkumných pracovištích, rovněž i v ekonomických provozech.

Ve vyuč. procesu jsou používány frontální, skupinové a párové formy práce. Individuální práce má nejlepší zázemí pro realizaci v OU zeměpisu a v multimediální učebně, lze zde využít další zdroje informací, např. internet. Pro rozvoj aktivních dovedností je včleněno do výuky problémové vyučování. Při výuce se využívá maximálně vizuální technika, tj. zpětný projektor, internet a dataprojektor, dále např. mapy, atlasy. Výuka je aktualizována zařazením nejnovějších materiálů (tisk, DVD, fotografie, plány atd.).

Vyučující směřují k vytváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- zadávání prezentací, referátů, seminárních a projektových prací z více zdrojů
- zdůraznění využití v praktickém životě a konkrétní příklady

Kompetence k řešení problémů:

- podpora hledání dostupné informace
- analýza aktuálních problémů
- diskuze na probírané téma
- využití chyb a ukázka správného postupu
- aplikace na místní situaci a domovský region

Kompetence komunikativní:

- podporovat vlastní postoj a tvůrčím způsobem diskutovat
- dát prostor pro prezentaci řešení problému
- dbát na jasnou a srozumitelnou formulaci

Kompetence sociální a personální:

- pracovat ve skupinách
- rozdělit role a práci ve skupinách
- sledovat a koordinovat spolupráci

Kompetence občanské:

- zadávat referáty a projekty z oblasti sociální geografie
- pozitivním přístupem podněcovat aktivitu studentů
- aktuálně reagovat na palčivé problémy současného světa
- ověřovat různými formami zkoušení pravidelnost přípravy

Kompetence pracovní:

- dbát na dodržování pravidel při používání pomůcek, počítače a dataprojektoru
- naučit adekvátním postupům při práci.

5.24 Učební osnovy *Novodobý svět*

ROČ	VÝSTUP	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, POZNÁMKY	PT DRUH
3. roč. vyšší G	<ul style="list-style-type: none"> - vymezí geopolitiku jako vědu - stanoví objekt studia geopolitiky - zhodnotí význam geopolitiky pro společnost 	3NV1 Úvod do geopolitiky <ul style="list-style-type: none"> • vývoj geopolitiky • objekt studia • hierarchie geopolitiky 	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení <i>ZSV: stát, vznik státu</i>	P53
3. roč. vyšší G	<ul style="list-style-type: none"> - objasní souvislost mezi rozvojem národů a vznikem států - zhodnotí hlavní problémy vyspělých a rozvojových zemí (sociální a ekonomické) a potíže ve vztazích mezi nimi 	3NV2 Svět na počátku 21. století <ul style="list-style-type: none"> • národy a státy • globalizace x glocalizace 	Kvízy <i>ZSV: národnostní menšiny</i>	P15
3. roč. vyšší G	<ul style="list-style-type: none"> - objasní základní principy regionalizace SES - zhodnotí význam socioekonomické geografie v praktickém životě - rozlišuje na konkrétních územních příkladech stav regionu a posuzuje možnosti jeho rozvoje 	3NV3 Socioekonomická sféra <ul style="list-style-type: none"> • regionalizace SES • socioekonomická geografie a praxe • prostorová identifikace oblastí <ul style="list-style-type: none"> - struktura - SWOT analýza - hodnota oblasti - mapa s legendou 	Prezentace aktualit a referátů <i>ZSV: trh práce</i>	P13
3. roč. vyšší G	<ul style="list-style-type: none"> - identifikuje příčiny konfliktů - vyhledá na mapách krizové oblasti - zhodnotí současný stav - posoudí možnosti řešení konfliktů 	3NV4 Konfliktní regiony - hořící a doutnající <ul style="list-style-type: none"> • Evropa změn a rozdílů • Balkánský transregion <ul style="list-style-type: none"> - oblast bývalé Jugoslávie - Kypr - rozdělený ostrov • Rusko a spol. • Kavkazsko • Arabský region <ul style="list-style-type: none"> - Izrael a Palestina - Irák, Írán • středoasijský region • velké multietnické státy • Afrika s důrazem na subsaharskou část • jihoamerický transregion 	Xenofobie Negramotnost Obyvatelstvo světa <i>D: historický vývoj oblastí světa</i>	P31 P22 P33

5.24 Učební osnovy *Novodobý svět*

4. roč. vyšší G	- rozlišuje na určených územních příkladech globální, makroregionální, regionální, státní, mikroregionální dimenzi - zhodnotí vývoj regionu a jeho současný stav - vymezí zákl. trendy rozvoje analyzované oblasti	4NV1 Regionální geografie • geografie velkých územních celků • regionálně geogr. studie malé oblasti • regionálně geogr. analýza	Rozmístění obyvatelstva na Zemi <i>M: statistické analýzy</i>	P41
4.roč. vyšší G	- zhodnotí rizika působení společenských faktorů na životní prostředí - objasní podstatu globalizace a mezin. spolupráce - vysvětlí nutnost mezin. spolupráce při ochraně životního prostředí - zhodnotí postavení EU v Evropě a ve světě - charakterizuje katastrální projekce na základě vývoje oblasti	4NV2 Ekonomické aspekty lidské činnosti • hodnocení ekonom. úrovně a ekolog. dopady • globalizace, specializace, integrace • internacionalizace environmentálního myšlení • mezinárodní obchod • EU • regionál. politika a územní plánování	Ekologické organizace <i>Bi: životní prostředí</i> <i>ZSV: mezinárodní spolupráce</i>	P42
4. roč. vyšší G	- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich kulturní, politické a hospodářské vlastnosti, jejich vzájemné ovlivňování a jednotlivé regiony vzájemně porovná	4NV3 Geopolit. problémy • velmoci a sféry vlivu • bipolární, unipolární a multipolární svět • vliv polit. uspořádání světa na ekonomiku • regionální centra světa a jejich zájmové sféry • postkomunistická zóna	Humanitární organizace <i>ZSV: hospodářská politika státu</i>	P23
4. roč. vyšší G	- charakterizuje základní etnika, náboženství a kulturní oblasti Země a lokalizuje je na mapách - zhodnotí demografické aspekty a jejich podíl na vývoji lidstva a možnosti bezkonfliktního chování	4NV4 Kultur. rozdíly a jejich význam • kultur. a mentální zvláštnosti ras, národů a kultur • jejich přínos pro rozvoj lidské civilizace • význam tolerance pro uplatňování pravidel mezin. soužití • kulturní makroregiony	Sociální a kulturní globalizační procesy <i>Bi: lidské rasy</i> <i>ZSV: národy</i>	P31
4. roč. vyšší G	- lokalizuje hlavní integrační organizace - analyzuje na konkrétních příkladech příčiny neklidu na Zemi s přihlédnutím k historickému vývoji	4NV5 Geopolitická seskupení • bezpečnostní rizika v souč. světě • ohniska napětí • terorismus (příčiny, projevy) • problém uprchlíků (ekouprchlíků)	Alfabetizační kampaně Migrační procesy <i>D: historie konfliktů na Zemi</i>	P23 P32
4. roč. vyšší G	- lokalizuje změny na současné mapě světa - objasní příčiny změn - vymezí jádrové a periferní oblasti a ukáže je na mapě	4NV6 Aktuál. polit. mapa světa	Bohatý Sever x chudý Jih <i>ZSV: tržní vztahy</i>	P22